

قانون امور حبی

در نظم حقوقی کنونی

مؤلف:

قاضی دادگستری
مدرس دانشگاه

مقدمه

قانون امور حسبی مصوب ۱۳۱۹/۴/۲ مشتمل بر ۳۷۸ ماده و در بردارنده موضوعات از این قبیل است قیمومت، غائب مفقودالاثر، امور راجع به ترکه. این کلیات به نوبه خود در بردارنده موضوعات جزئی هستند که به طور مفصل راجع به امور حسبی سخن می گویند. امور حسبی همانگونه که ماده اول قانون فوق الذکر اشاره شده، اموری هستند که دادگاهها مکلف به رسیدگی به آنها می باشند بدون اینکه چنین رسیدگی متوقف بر وقوع اختلاف بین اشخاص و اقامه دعوا از جانب آنها باشد. در تألیف حاضر سعی شده با شرح مواد قانون امور حسبی و استناد به آراء دادگاه در نظر سایر مشورتی منبعی جامع در اختیار حقوقدانان، قضات و وکلای دادگستری قرار داده شود.

در این راه به اصلاحات و تغییرات قانون امور حسبی که در طول مدت زمان از تصویب تا حال، صورت گرفته نیز توجه شده است.

با توکل بر خداوند متعال، ائمه اطهار و دماء شهداء این راه ادامه خواهد یافت.

چندان ز فراق در زیانم که مهرس	چندان ز غمت بس ریخت جانم که مهرس
چندان بگریست دیدگانم که مهرس	گفتی که چگونه می دانم که مهرس

محمد مجتبی رودیجانی

قاضی دادگستری

مدرس دانشگاه

فهرست مطالب

۷	دسته
۲۵	فصل اول: د. کلیات
۲۵	۱. تعریف امور حسبی
۲۸	۲. مقررات ناکم بر امور حسبی
۳۰	۳. دادگاه صالح
۳۳	۴. نیابت قضائی
۳۵	۵. قانون حاکم بر نیابت قضائی
۳۵	۶. حل اختلاف در صلاحیت
۳۸	۷. قانون حاکم بر حل اختلاف در صلاحیت
۴۰	۸. موارد رد دادرس در امور حسبی
۴۸	۹. دادگاه صالح در مورد رد دادرس
۴۹	۱۰. حدود اختیار در رد دادرس
۵۰	۱۱. آثار عدم صلاحیت محلی دادگاه یا امتناع دادرس
۵۱	۱۲. رسیدگی در روزهای تعطیل
۵۳	۱۳. درخواست کتبی یا شفاهی
۵۵	۱۴. تحقیقات دادرس در امور حسبی
۵۸	۱۵. نمایندگی در امور حسبی
۶۱	۱۶. مواعد
۶۲	۱۷. مهلت و مسافت

۱۸. ملاحظه پرونده های امور حسبی ۶۳
۱۹. دعاوی طاری ۶۴
۲۰. اقدامات دادستان در امور حسبی ۶۹
۲۱. دادسرای صالح به رسیدگی ۷۰
۲۲. مهلت اعلام تصمیم دادگاه ۷۱
۲۳. توجیه و استدلال در تصمیم دادگاه ۷۲
۲۴. ابلاغ ۷۳
۲۵. ابلاغ در کشور خارجی ۷۶
۲۶. حضور شخص در دادگاه ۷۶
۲۷. روشش انجام در امور حسبی ۷۸
۲۸. مرخصی، شکایت، پرهشی (تجدیدنظر خواهی) ۸۰
۲۹. مهلت تجدیدنظر خواهی ۸۱
۳۰. عذر موجه ۸۲
۳۱. مهلت جدید در تجدیدنظر خواهی ۸۴
۳۲. ثبت تجدیدنظر خواهی در دادگاه صالح ۸۴
۳۳. تجدیدنظر خواهی کتبی یا شفاهی ۸۸
۳۴. ادله جدید در تجدیدنظر خواهی ۸۹
۳۵. تعلیق اجرای حکم ۹۲
۳۶. حد نصاب در تصمیم دادگاه ۹۲
۳۷. رسیدگی و تحقیقات دادگاه تجدیدنظر ۹۳
۳۸. اشتباه یا سهو قلم در تصمیم دادگاه ۹۶
۳۹. اعتبار تصمیم دادگاه ۹۹
۴۰. تصحیح خطای تصمیم توسط دادگاه ۹۹
۴۱. درخواست برای تغییر ۱۰۱
۴۲. رأی وحدت رویه ۱۰۲
۴۳. وظیفه دادستان در ایجاد رأی وحدت رویه ۱۰۳
۴۴. اعتراض شخص ثالث در امور حسبی ۱۰۴

۴۵. اخلال در نظم جلسه..... ۱۰۹
۴۶. مترجم..... ۱۱۰
۴۷. پژوهش و فرجام آراء صادره در مورد عزل وصی یا قیم و ضم امین..... ۱۱۱

فصل دوم: در قیمومت..... ۱۱۵

۴۸. دادگاه صالح در امور قیمومت..... ۱۱۶
۴۹. امور قیمومت محجور مقیم خارج ایران..... ۱۱۸
۵۰. وظیفه مأمور کنسولی..... ۱۲۰
۵۱. دادگاه صالح برای تعیین قیم صغار با اقامتگاه مختلف..... ۱۲۲
۵۲. فقدان دادگاه صلاحیتدار در اقامتگاه محجور..... ۱۲۳
۵۳. عدم نیابت اقامتگاه محجور..... ۱۲۳
۵۴. عزل قیم و تعیین قیم جدید و دادگاه صلاحیتدار..... ۱۲۴
- مبحث اول: ترتیب تعیین قیم..... ۱۲۴
۵۵. اطلاع به دادستان، جهت تعیین قیم..... ۱۲۴
۵۶. وظیفه دادگاهها در اطلاع به دادستان..... ۱۲۷
۵۷. درخواست حجر نسبت به اسحاق مجنون یا سفیه..... ۱۳۰
۵۸. عدم حضور محجور در دادگاه..... ۱۳۷
۵۹. سفیه یا مجنون بودن صغیری که ولی ندارد..... ۱۳۸
۶۰. تعیین یک قیم برای چند نفر..... ۱۳۹
۶۱. تقدم پدر و مادر محجور در قیمومت..... ۱۴۰
۶۲. صلاحیت شوهر برای قیمومت..... ۱۴۲
۶۳. تعدد قیم و بروز اختلاف..... ۱۴۳
۶۴. منع موقت محجور از تصرف در اموال..... ۱۴۵
۶۵. قطعی شدن حکم حجر..... ۱۴۷
۶۶. تجدیدنظر خواهی در احکام مربوط به حجر..... ۱۴۸
۶۷. ابلاغ نصب قیم به خود قیم..... ۱۵۲
۶۸. عدم اطلاع یا عدم قبول قیمومت از طرف قیم..... ۱۵۳

۶۹. اطلاع دادستان از تصمیمات دادگاه ۱۵۵
۷۰. اثر حکم حجر ۱۵۵
۷۱. تاریخ حکم حجر حادث شده بعد از رشد ۱۵۷
۷۲. اثبات اهلیت یا عدم اهلیت نزد دادگاه ۱۵۸
۷۳. محجور دارای ولی یا وصی و مبحث حضانت ۱۶۲
- مبحث دوم: اختیارات و مسئولیت قیم ۱۷۴
۷۴. تاریخ شروع به اعمال قیمومت ۱۷۴
۷۵. اعمال قیم پس از نصب و قبل از ابلاغ ۱۷۷
۷۶. تنظیم سیاهه اموال محجور توسط قیم ۱۷۸
۷۷. اجرت احد اموال محجور ۱۷۹
۷۸. هزینه‌های انجام شده توسط قیم و ترتیب وصول آن ۱۸۳
۷۹. تربیت و اسباب محجور ۱۸۵
۸۰. فروش اموال محجور ۱۸۹
۸۱. فروش اموال منقولی که مورد احتیاج محجور نیست ۱۹۱
۸۲. نفقه محجور ۱۹۵
۸۳. شرایط فروش اموال غیر منقول محجور ۱۹۷
۸۴. تکلیف اسناد و اشیاء قیمتی و وجوه نقدی که مورد احتیاج نیست ۲۰۷
۸۵. اجازه اشتغال به کار یا پیشه به محجور ۲۱۱
۸۶. اداره اموال و منافع توسط محجور ممیز ۲۱۳
۸۷. تکلیف اموال محجور بعد از رفع حجر ۲۱۵
۸۸. ازدواج و طلاق محجور تحت قیمومت ۲۱۷
۸۹. تکلیف اموال محجور در صورت فوت قیم ۲۲۰
۹۰. تکلیف وجوه زائد بر احتیاج صغیر ۲۲۳
۹۱. فوت مورث محجور و تکلیف قیم ۲۲۴
۹۲. مسئولیت حفظ اموال پس از زوال قیمومت ۲۲۶
۹۳. تصرف قیم در پول محجور ۲۲۷
۹۴. تعدی و تفریط قیم‌های متعدد ۲۲۸

۹۵. هزینه‌های حفظ و اداره اموال محجور.....	۲۳۲
مبحث سوم: عزل قیم و انعزال قیم.....	۲۳۵
۹۶. شکایت محجور ممیز از قیم.....	۲۳۷
۹۷. اطلاع سبب عزل قیم به دادستان.....	۲۴۵
۹۸. رسیدگی به درخواست عزل قیم.....	۲۴۶
۹۹. تجدیدنظر خواهی از تصمیم دادگاه مبنی بر عزل قیم.....	۲۵۲
۱۰۰. اعمال قیم بعد از ابلاغ حکم عزل.....	۲۵۴
۱۰۱. فرستادن صورت حساب قبل از تعیین قیم جدید.....	۲۵۶
۱۰۲. اعلام رفع حجر و خروج از قیمومت توسط محجور.....	۲۵۷
فصل سوم: امور تابع به امین.....	۲۶۹
۱۰۳. موارد تعیین امین.....	۲۷۰
۱۰۴. تعیین امین برای معص عاجز.....	۲۷۵
۱۰۵. دادگاه صلاحیتدار برای تعیین امین.....	۲۸۰
۱۰۶. سایر امور مربوط به امین.....	۲۸۲
۱۰۷. درخواست تعیین امین و استعفاء امینی صلاح در آن.....	۲۸۳
۱۰۸. معرفی اشخاصی که برای سمت امانت مناسب هستند.....	۲۸۵
۱۰۹. صلاحیت مادر جنین برای امین شدن.....	۲۸۹
۱۱۰. صلاحیت اقرباء برای امین شدن.....	۲۹۱
۱۱۱. ناظر امین.....	۲۹۱
۱۱۲. تعدد امین و ناظر.....	۲۹۳
۱۱۳. حفظ و نظارت اموال در زمانی که امین معین نشده.....	۲۹۵
۱۱۴. نصب امین در خارج ایران.....	۲۹۵
۱۱۵. وظایف و اختیارات کنسولی در تعیین امین.....	۲۹۸
۱۱۶. عقود و قراردادهای منعقد بین ایران و سایر دول.....	۲۹۸
۱۱۷. اشخاصی که نباید به سمت امانت منصوب شوند.....	۲۹۹
۱۱۸. تصرف عاجز در اموال خود پس از تعیین امین.....	۳۰۰

۱۱۹. شمول وظایف و اختیارات قیم بر امین..... ۳۰۱
۱۲۰. زوال سمت امین..... ۳۰۲
۱۲۱. عزل امین..... ۳۰۳
۱۲۲. وظایف امین تعیین شده برای اموال مربوط به مصارف عمومی..... ۳۰۳
۱۲۳. جاری شدن احکام وکیل نسبت به امین عاجز..... ۳۰۶
۱۲۴. اطلاع امین به دادگاه راجع به قبول یا عدم قبول امانت..... ۳۰۷
۱۲۵. هزینه حفظ و اداره اموال با تعیین امین..... ۳۰۸

فصل چهارم: امور راجع به غائب مفقودالاثر..... ۳۱۳

- مبحث اول: در دادگاه..... ۳۱۴
۱۲۶. دادگاه صالح برای رسیدگی به امور غائب مفقودالاثر..... ۳۱۴
۱۲۷. اقامتگاه غائب خارج از ایران..... ۳۱۶
۱۲۸. عدم وجود اقامتگاه و محل سکونی در ایران برای غائب..... ۳۱۷
۱۲۹. معلوم نبودن ورثه غائب..... ۳۱۸
- مبحث دوم: در تعیین امین..... ۳۱۹
۱۳۰. درخواست تعیین امین برای غائب مفقودالاثر..... ۳۱۹
۱۳۱. تحقیقات دادگاه در امور غائب مفقودالاثر..... ۳۲۳
۱۳۲. تقدم در تعیین امین برای غائب..... ۳۲۶
۱۳۳. مشکوک بودن تابعیت غائب مفقودالاثر..... ۳۲۸
۱۳۴. حاکمیت قانون مدنی و قانون امور حسبی در مورد احکام امین..... ۳۳۰
۱۳۵. زائل شدن سمت امین..... ۳۳۰
۱۳۶. درخواست ورثه برای تصرف اموال غائب..... ۳۳۱
۱۳۷. شرایط درخواست وراثت برای تصرف موقت در اموال غائب..... ۳۳۲
۱۳۸. رسیدگی به درخواست ورثه غائب مفقودالاثر..... ۳۳۳
۱۳۹. انتشار آگهی..... ۳۳۶
۱۴۰. تعیین شخصی برای اداره اموال از طرف غائب..... ۳۳۸
۱۴۱. اموال ضایع شدنی غائب..... ۳۳۹

۳۴۲	۱۴۲. فروش اموال منقول غائب که مورد احتیاج نیست.....
۳۴۵	۱۴۳. تکلیف اموال مورد وصیت.....
۳۴۷	۱۴۴. حدود اختیارات نسبت به اموال غائب در تصرف موقت.....
۳۵۰	۱۴۵. تنظیم صورت اموال در هنگام تسلیم.....
۳۵۲	۱۴۶. تنظیم صورت اموال در حضور دادستان.....
۳۵۵	۱۴۷. تکلیف نفقه اشخاص واجب‌النفقه و دیون غائب.....
۳۵۸	۱۴۸. محدودیت فروش اموال غیرمنقول غائب.....
۳۶۰	۱۴۹. اقامه دعوا به طرفیت ورثه یا امین.....
۳۶۳	۱۵۰. حق الزحمه متصرف موقت اموال غائب.....
۳۶۴	۱۵۱. وجود شخص غائب ثانوی در بین ورثه غائب اول.....
۳۶۵	۱۵۲. وجود شخص محجور بین ورثه غائب مفقودالاثر.....
۳۶۷	مبحث چهارم: در حکم موت فرضی.....
۳۶۷	۱۵۳. اشخاص ذی‌نفع در درخواست صدور حکم موت فرضی غائب مفقودالاثر.....
۳۶۸	۱۵۴. شرایط درخواست صدور حکم موت فرضی.....
۳۷۵	۱۵۵. انتشار آگهی در مورد فوتی یا موت فرضی غائب.....
۳۷۷	۱۵۶. ترتیب رسیدگی.....
۳۷۸	۱۵۷. تحقیقات دادگاه.....
۳۸۰	۱۵۸. حکم دادگاه.....
۳۹۴	۱۵۹. تجدیدنظر و فرجام از حکم موت فرضی.....
۳۹۵	۱۶۰. رفع تأمینات اخذ شده.....
۳۹۶	۱۶۱. تأثیر معلوم شدن موت حقیقی یا زنده بودن غائب.....

فصل پنجم: امور راجع به ترکه..... ۴۰۱

۴۰۱	مبحث اول: صلاحیت.....
۴۰۲	۱۶۲. مفهوم امور راجع به ترکه.....
۴۰۵	۱۶۳. دادگاه صالح برای رسیدگی به امور راجع به ترکه.....
۴۰۹	۱۶۴. فقدان اقامتگاه یا محل سکنی برای متوفی در ایران.....

۱۶۵. وجود اموال متوفی در حوزه دادگاه دیگر..... ۴۱۱
- مبحث دوم: مهر و موم..... ۴۱۲
۱۶۶. مهر مخصوص برای مهر و موم ترکه..... ۴۱۳
۱۶۷. اشخاص ذی‌نفع برای درخواست مهر و موم ترکه..... ۴۱۹
۱۶۸. موارد اقدام دادگاه به مهر و موم ماترک..... ۴۲۵
- ۱۶۹..... ۴۲۸
- ۱۷۰..... ۴۲۸
۱۷۱. تحویل کلید توسط مأمور..... ۴۲۸
۱۷۲. وجود ورثه محجور هنگام مهر و موم ترکه..... ۴۲۹
۱۷۳. ورثه غائب هنگام مهر و موم ترکه..... ۴۲۹
۱۷۴. اقدام رئیس دادگاه به مهر و موم ترکه..... ۴۳۰
۱۷۵. رتبه مهر و موم..... ۴۳۲
۱۷۶. صورت مجلس مهر و موم..... ۴۳۴
۱۷۷. امضاء صورت مجلس مهر و موم ترکه..... ۴۳۸
۱۷۸. بایگانی کردن کلیه ها..... ۴۳۹
۱۷۹. اموالی که مهر و موم آنها ضرر نیست..... ۴۴۰
۱۸۰. محل مهر و موم اموال عمومی یا دولتی..... ۴۴۲
۱۸۱. پیدا شدن وصیت‌نامه یا سایر اوراق هنگام مهر و موم ترکه..... ۴۴۳
۱۸۲. فرستادن لفاف پیدا شده به دادگاه صلاحیت دار..... ۴۴۴
۱۸۳. تعلق اوراق پیدا شده به غیر..... ۴۴۵
۱۸۴. وصیت‌نامه‌ای که در لفاف نباشد..... ۴۴۶
۱۸۵. تکلیف دادگاه راجع به لفاف پیدا شده..... ۴۴۶
۱۸۶. اطلاع دادرس راجع به وجود وصیت‌نامه هنگام مهر و موم..... ۴۴۹
۱۸۷. امور فوری در وقت‌نامه پیدا شده..... ۴۴۹
۱۸۸. تکلیف اشیاء و نوشتجاتی که داخل در ترکه نیست..... ۴۵۰
۱۸۹. اموال ضروری برای زندگی خانواده متوفی..... ۴۵۲
۱۹۰. هزینه کفن و دفن متوفی..... ۴۵۵

۱۹۱. عدم وجود اموال برای متوفی.....	۴۵۶
۱۹۲. درخواست مهر و موم بعد از تحریر ترکه.....	۴۵۷
۱۹۳. تکلیف اشیاء ضایع شدنی و اموال کم قیمت.....	۴۵۷
مبحث سوم: برداشتن مهر و موم.....	۴۵۹
۱۹۴. اشخاص ذی‌نفع در درخواست برداشتن مهر و موم ترکه.....	۴۵۹
۱۹۵. دادگاه صلاحیت‌دار برای رسیدگی به درخواست برداشتن مهر و موم ترکه.....	۴۶۱
۱۹۶. ابلاغ روز و ساعت برداشتن مهر و موم.....	۴۶۳
۱۹۷. اطلاع اشخاص ذی‌نفعی که خارج از حوزه دادگاه صلاحیت‌دار هستند.....	۴۶۳
۱۹۸. عدم حضور اشخاص ذی‌نفع هنگام برداشتن مهر و موم.....	۴۶۵
۱۹۹. جور غائب یا محجور بین ورثه هنگام رفع مهر و موم.....	۴۶۵
۲۰۰. برداشتن مهر و موم توسط دادرس یا کارمند علی‌البدل.....	۴۶۶
۲۰۱. صورت‌جلسه برداشتن مهر و موم.....	۴۶۶
۲۰۲. برداشتن ترکه در ترکه هنگام رفع مهر و موم.....	۴۶۸
۲۰۳. ادعای اشخاص ثالث در مورد اشیاء یا نوشتجات.....	۴۶۸
۲۰۴. موارد رفع مهر و موم در صورت تنظیم صورت‌ریز ترکه.....	۴۷۰
۲۰۵. مواردی که هنگام برداشتن مهر و موم ترکه باید تحریر شود.....	۴۷۱
مبحث چهارم: تحریر ترکه.....	۴۷۲
۲۰۶. مفهوم تحریر ترکه.....	۴۷۲
۲۰۷. اشخاص ذی‌نفع در درخواست تحریر ترکه.....	۴۷۵
۲۰۸. درخواست تحریر ترکه از طرف امین و قیم.....	۴۷۶
۲۰۹. وظیفه قیم در ارتباط با سهم محجور از ترکه در تحریر ترکه.....	۴۷۷
۲۱۰. زمان تحریر ترکه.....	۴۷۷
۲۱۱. هنگامی که آگهی در مورد تحریر ترکه نیاز نیست.....	۴۸۰
۲۱۲. غیبت اشخاص ذی‌نفع در هنگام تحریر ترکه.....	۴۸۱
۲۱۳. صورت مجلس تحریر ترکه.....	۴۸۲
۲۱۴. ارزیابی اموال منقول.....	۴۸۲
۲۱۵. نوشتن مطالبات و بدهی‌های متوفی در صورت ترکه.....	۴۸۴

- ۴۸۶..... ۲۱۶. موارد درج شده در صورت مجلس تحریر ترکه.....
- ۴۸۶..... ۲۱۷. وجود دفاتر بازرگانی ضمن تحریر ترکه.....
- ۴۸۸..... ۲۱۸. تصرف در ترکه در هنگام تحریر ترکه.....
- ۴۸۹..... ۲۱۹. عملیات اجرایی راجع به بدهی متوفی.....
- ۴۹۰..... ۲۲۰. مرور زمان نسبت به مطالبات متوفی.....
- ۴۹۲..... ۲۲۱. دعاوی راجع به ترکه یا بدهی متوفی در هنگام تحریر ترکه.....
- ۴۹۴..... ۲۲۲. بایگانی کردن صورت ترکه.....
- ۴۹۴..... ۲۲۳. اختلافات بین ورثه در هنگام تحریر ترکه.....
- ۴۹۵..... ۲۲۱. خاتمه تحریر ترکه.....
- ۴۹۷..... مبحث جم: راجع به دیون متوفی.....
- ۴۹۷..... بند اول: اثبات دیون از ترکه.....
- ۴۹۷..... ۲۲۵. دیون و حقوقی که به عهده متوفی است.....
- ۵۰۲..... ۲۲۶. طبقات بستانکاران.....
- ۵۱۳..... ۲۲۷. تقدم مرتبه‌ها نسبت به یکدیگر.....
- ۵۱۶..... ۲۲۸. ادای دیون از ترکه یا اموال.....
- ۵۱۷..... ۲۲۹. تصرفات ورثه در ترکه.....
- ۵۱۹..... ۲۳۰. مسئولیت ورثه در قبال نقص یا کسب ترکه.....
- ۵۲۱..... ۲۳۱. حال شدن دیون مؤجل متوفی.....
- ۵۲۲..... ۲۳۲. دعوا بر میت.....
- ۵۲۶..... ۲۳۳. اثبات دعوی به طرفیت برخی از ورثه.....
- ۵۳۰..... ۲۳۴. اقامه دعوا از طرف ورثه.....
- ۵۳۱..... ۲۳۵. اقامه دعوی بستانکار متوفی علیه مدیون متوفی.....
- ۵۳۲..... ۲۳۶. اثبات طلب موضوع ماده ۲۳۵.....
- ۵۳۳..... ۲۳۷. اثبات دین به طرفیت وصی و ورثه.....
- ۵۳۴..... ۲۳۸. اثبات دین به طرفیت مدیر ترکه.....
- ۵۳۴..... ۲۳۹. طرف دعوی در دعاوی راجع به عین.....
- ۵۳۷..... ۲۴۰. صورت مختلف ابراز نظر ورثه در مورد ترکه.....

۲۴۱. قبول ترکه توسط قیم محجور و امین غائب.....	۵۳۸
بند دوم: قبول ترکه.....	۵۳۸
۲۴۲. انواع قبول ترکه.....	۵۳۸
۲۴۳. حفظ ترکه و جمع‌آوری درآمد.....	۵۴۱
۲۴۴. فروش آنچه از ترکه که در معرض تلف است.....	۵۴۲
۲۴۵. فوت وارث قبل از قبول یا رد ترکه.....	۵۴۲
۲۴۶. قبول بعض ورثه و رد بعض ورثه.....	۵۴۳
۱۴۷. رد ترکه توسط وارثی که ترکه را قبول کرده.....	۵۴۴
۲۴۸. اثر قبول ترکه.....	۵۴۴
بند سوم: رد ترکه.....	۵۵۱
۲۴۹. چگونگی رد ترکه.....	۵۵۱
۲۵۰. مدت قبول یا رد ترکه.....	۵۵۲
۲۵۱. اعلام رد ترکه در صورت تحریر ترکه.....	۵۵۳
۲۵۲. منتقل شدن حق رد ترکه به ورثه صاحب حق.....	۵۵۳
۲۵۳. عذر موجه وراثت بر اقرار رد ترکه.....	۵۵۴
۲۵۴. رد ترکه توسط تمام ورثه.....	۵۵۵
بند چهارم: قبول دیون مطابق صورت تحریر ترکه.....	۵۵۷
۲۵۵. چگونگی قبول ترکه و دیون مطابق صورت تحریر ترکه.....	۵۵۷
۲۵۶. تأثیر اطلاع مذکور در ماده ۲۵۵.....	۵۵۸
۲۵۷. قبول یا رد بعد از تحریر ترکه.....	۵۵۸
۲۵۸. آثار رد بعضی و قبول بعضی از وراثت نسبت به وراثت.....	۵۵۹
۲۵۹. عدم ابراز قبول یا رد در مهلت مقرر در صورت تحریر ترکه.....	۵۶۰
بند پنجم: تصفیه.....	۵۶۰
۲۶۰. تعریف تصفیه.....	۵۶۰
۲۶۱. تقاضای تصفیه ترکه از دادگاه.....	۵۶۱
۲۶۲. تقاضای تصفیه ترکه از ناحیه وراثی که ترکه را قبول کرده‌اند.....	۵۶۳
۲۶۳. تعیین مدیر تصفیه.....	۵۶۴

۲۶۴. ارجاع امر تصفیه به وصی ۵۶۵
۲۶۵. شکایت از عملیات مدیر تصفیه ۵۶۶
۲۶۶. تسلیم اموال به مدیر تصفیه ۵۶۷
۲۶۷. باقی مانده ترکه بعد از تصفیه ۵۶۷
۲۶۸. وظایف مدیر تصفیه نسبت به اموال متوفی ۵۶۷
۲۶۹. حدود اقدامات مدیر تصفیه ۵۶۸
۲۷۰. اطلاع به اشخاص ذی نفع برای رسیدن و تصفیه ترکه ۵۶۹
۲۷۱. رسیدگی در وقت مقرر ۵۷۰
۲۷۲. بستانکارانی که در موعد مقرر خود را معرفی نکرده‌اند ۵۷۰
۲۷۳. نامه دعای سایر بستانکاران در دادگاه صلاحیتدار ۵۷۲
۲۷۴. تصفیه ترکه در صورتی که متوفی بازرگان باشد ۵۷۳
۲۷۵. فروش اموال متوفی ۵۷۵
- مبحث ششم: راجع به وصیت ۵۷۷
۲۷۶. انواع وصیت‌نامه ۵۷۸
۲۷۷. وصیت‌نامه رسمی ۵۸۶
۲۷۸. وصیت‌نامه خود نوشت ۵۹۰
۲۷۹. وصیت‌نامه سری ۵۹۴
۲۸۰. عدم اعتبار وصیت‌نامه سری اشخاص بی‌سواد ۵۹۶
۲۸۱. وصیت‌نامه سری اشخاص لال ۵۹۶
۲۸۲. استرداد وصیت‌نامه سری ۵۹۷
۲۸۳. وصیت در مواقع فوق العاده ۵۹۹
۲۸۴. وصیت اشخاص نظامی ۶۰۱
۲۸۵. بیمار یا مجروح بودن کارکنان نظامی وصیت کننده ۶۰۳
۲۸۶. اشخاص مشمول مواد ۲۸۴ و ۲۸۵ ۶۰۴
۲۸۷. وصیت شفاهی در غیر موارد فوق العاده ۶۰۵
۲۸۸. وظایف اشخاصی که نزد آنها وصیت شده است ۶۰۷
۲۸۹. تکلیف اشخاص در صورت ننوشتن وصایای موصی ۶۰۸

۲۹۰.	مراجعت موصی بعد از وصیت فوق‌العاده.....	۶۰۸
۲۹۱.	اقرار اشخاص ذی‌نفع در ترکه به صحت وصیت.....	۶۱۰
۲۹۲.	وظیفه مراجعی که وصیت‌نامه به آنجا سپرده شده است.....	۶۱۷
۲۹۳.	اشخاصی که خارج از مقر دادگاه صلاحیتدار باشند.....	۶۱۸
۲۹۴.	مهلت ارسال وصیت‌نامه به دادگاه صلاحیتدار.....	۶۱۹
۲۹۵.	تکلیف دادگاه پس از گذشتن مهلت سه ماهه.....	۶۲۲
۲۹۶.	ابراز وصیت‌نامه.....	۶۲۳
۲۹۷.	اطلاع به موصی‌له یا وصی بعد از باز شدن وصیت‌نامه.....	۶۲۴
۲۹۸.	ادعای فقدان وصیت‌نامه.....	۶۲۴
۲۹۹.	ترتیب صدور سند مالکیت به نام ورثه یا موصی‌له.....	۶۲۶
مبحث هفتم در تقسیم		۶۳۰
۳۰۰.	درخواست تقسیم.....	۶۳۲
۳۰۱.	اشخاصی که حق درخواست تقسیم دارند.....	۶۴۸
۳۰۲.	مرور زمان نسبت به درخواست تقسیم.....	۶۵۱
۳۰۳.	درخواست تقسیم با ورثه‌ای که نائب مفقودالاثر است.....	۶۵۱
۳۰۴.	شرایط درخواست تقسیم.....	۶۵۲
۳۰۵.	توضیحات درخواست کننده تقسیم.....	۶۵۵
۳۰۶.	رسیدگی به درخواست تقسیم.....	۶۵۶
۳۰۷.	ارائه زمینه‌های تقسیم از طرف درخواست کننده.....	۶۵۶
۳۰۸.	وقت رسیدگی.....	۶۵۷
۳۰۹.	تقسیم به تراضی.....	۶۵۷
۳۱۰.	عدم حضور برخی از اشخاص ذی‌نفع در تقسیم به تراضی.....	۶۶۰
۳۱۱.	اخطار به اشخاص ذی‌نفع غائب در تقسیم به تراضی.....	۶۶۰
۳۱۲.	عذر موجه غائب در تقسیم به تراضی.....	۶۶۱
۳۱۳.	تقسیم ترکه در صورت وجود محجور یا غائب.....	۶۶۱
۳۱۴.	ارزیابی اموال توسط کارشناس برای تقسیم.....	۶۶۵
۳۱۵.	بهای اموال.....	۶۶۷

۳۱۶. تقسیم به افراز و تقسیم به تعدیل و تقسیم به رد ۶۶۹
۳۱۷. حالتی که مال قابل تقسیم نیست ۶۷۲
۳۱۸. ورثه‌ای که مدیون متوفی باشند ۶۷۵
۳۱۹. استقراع (قرعه‌کشی) ۶۷۷
۳۲۰. جلسه استقراع ۶۷۸
۳۲۱. امین و قیم در جلسه رسیدگی به تقسیم ۶۷۹
۳۲۲. صورت مجلس تقسیم ۶۷۹
۳۲۳. امضاء یا مهر صورت جلسه ۶۸۰
۳۲۱. اعتراض، پژوهش و فراجام نسبت به تصمیم دادگاه ۶۸۰
۳۲۱. تصرف در مال از ورثه در سهم خود بعد از تقسیم ۶۸۱
۳۲۶. حاکمیت مقررات قانون مدنی در مورد تقسیم ۶۸۳
- مبحث هشتم: در ترکه متوفای بلاوارث ۶۸۵
۳۲۷. معلوم نبودن اثبات متوفی ۶۸۵
۳۲۸. اقدامات دادسرا برای حفظ ترکه متوفای بلاوارث ۶۹۲
۳۲۹. تعیین مدیر ترکه ظرف یک هفته ۶۹۲
۳۳۰. ترکه متوفای بلاوارث و تعیین رسم ۶۹۳
۳۳۱. ترکه متوفی محجور بلاوارث ۶۹۴
۳۳۲. اداره ترکه توسط شخصی که مورد اعتماد دادسراست ۶۹۴
۳۳۳. جاری بودن مقررات راجعه به تصفیه در مورد ترکه متوفای بلاوارث ۶۹۴
۳۳۴. وظایف مدیر ترکه راجع به ترکه بلاوارث ۶۹۵
۳۳۵. مرور زمان راجع به ترکه متوفای بلاوارث ۶۹۵
۳۳۶. ادعای حق بر متوفی بلاوارث ۶۹۷
- مبحث نهم: راجع به ترکه اتباع خارجه ۶۹۹
۳۳۷. حاکمیت قانون امور حسبی بر ترکه اتباع خارجه ۷۰۰
۳۳۸. تبعه خارجه متوفی که در ایران دارای مال است ۷۰۱
۳۳۹. اقدامات تأمینی برای حفظ ترکه متوفی تبعه خارجی ۷۰۲
۳۴۰. اقدامات کنسول قبل از مداخله دادرس ۷۰۳

۳۴۱.	تعیین مدیر ترکه برای ترکه متوفای خارجی.....	۷۰۴
۳۴۲.	ضوابط تعیین مدیر ترکه برای ترکه متوفای خارجی.....	۷۰۴
۳۴۳.	انتشار آگهی از مدیر ترکه در مورد ترکه متوفای خارجی.....	۷۰۵
۳۴۴.	تحریر ترکه متوفای خارجی.....	۷۰۶
۳۴۵.	اطلاع زمان و مکان تحریر ترکه متوفای خارجی.....	۷۰۷
۳۴۶.	غیبت اشخاص نامبرده در ماده ۳۴۵.....	۷۰۸
۳۴۷.	صورت اموال غیرمنقول متوفای خارجی.....	۷۰۸
۳۴۸.	تصرف ورثه متوفای خارجی در ترکه.....	۷۰۹
۳۴۹.	تأمین ورثه متوفای خارجی.....	۷۱۰
۳۵۰.	نفقة ۱۰. متوفای خارجی.....	۷۱۱
۳۵۱.	مسئله ۱۰. یزدگم ۱۰. معاوی و مطالبات در ارتباط با ترکه متوفای خارجی.....	۷۱۲
۳۵۲.	اشهادی مدیر ترکه متوفای خارجی.....	۷۱۳
۳۵۳.	قرار تأمین نسبت به ترکه متوفای خارجی.....	۷۱۴
۳۵۴.	متوفای خارجی (زرگران).....	۷۱۵
۳۵۵.	صلاحیت دادگاه ایران در رسیدگی به دعاوی راجع به ترکه اتباع خارجه.....	۷۱۵
۳۵۶.	تصدیق صادره از مقامات صلاحیتدار خارجی.....	۷۱۸
۳۵۷.	تبعه خارجه که مسافر موقتی بود.....	۷۲۰
۳۵۸.	هزینه‌های اداره ترکه متوفای خارجی.....	۷۲۱
۳۵۹.	معامله متقابل نسبت به اتباع ایران.....	۷۲۲
مبحث دهم:	در تصدیق انحصار وراثت.....	۷۲۴
۳۶۰.	مفهوم تصدیق انحصار وراثت.....	۷۲۴
۳۶۱.	آگهی درخواست انحصار وراثت.....	۷۳۸
۳۶۲.	انقضای مدت یک ماه از انتشار آگهی حصر وراثت.....	۷۴۱
۳۶۳.	استماع شهادت شهود در انحصار وراثت.....	۷۵۰
۳۶۴.	بهای ترکه.....	۷۵۲
۳۶۵.	آگهی قبلی در مورد انحصار وراثت.....	۷۵۶
۳۶۶.	پژوهش و فرجام نسبت به رد درخواست صدور گواهی انحصار وراثت.....	۷۵۷

۳۶۷. اعتراض دادستان به درخواست تصدیق انحصار وراثت.....	۷۵۷
۳۶۸. اعتراض به نام محجور یا غائب به تصدیق انحصار وراثت.....	۷۵۸
۳۶۹. اعتراض اشخاص ذی نفع به درخواست تصدیق انحصار وراثت.....	۷۵۹
۳۷۰. تکلیف مدیون یا متصرف اموال متوفی در برابر تحصیل کنندگان تصدیق انحصار وراثت.....	۷۶۴
۳۷۱. مطالبه گواهی انحصار وراثت از ناحیه مدیون.....	۷۶۶
۳۷۲. نسبت وراثت از ترکه به نحو اشاعه در انحصار وراثت.....	۷۶۷
۳۷۱. تعیین حصه هر یک از ورثه در تصدیق انحصار وراثت.....	۷۷۱
۳۷. تسلیم گواهی انحصار وراثت به اداره ثبت در مورد اموال غیرمنقول.....	۷۷۵
۳۰۵. هزینه رسیدگی به امور حسبی.....	۷۷۷
۳۷۶. هزینه درخواست های دادستان.....	۷۸۱
۳۷۷. محل برائت مدیون در مورد ترکه.....	۷۸۲
۳۷۸. تهیه آئین نامحیی لازم برای قانون امور حسبی.....	۷۸۳
منابع.....	۷۹۵
متن کامل قانون امور حسبی.....	۸۰۵
فهرست الفبائی.....	۸۵۵